

Handläggare: Hanna Markkula
Telefon: 08-508 10 133

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
sammanträde 090917

Inrättande av trygghetsboende i Stockholms stad - svar på remiss från Kommunstyrelsen (KS)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till KS som svar på remissen
2. Stadsdelsnämnden föreslår att deras beslut 2009-04-16 fullföljs om att successivt omvandla Rio servicehus till trygghetsboende, under förutsättning av erforderliga riksdags- och andra centrala beslut.
3. Det inflyttningsstopp som stadsdelsnämnden tidigare godkänt p g a evakueringen av Väduren förlängs t o m 2010-01-31.
4. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Marianne Snell
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret (SLK) har mot bakgrund av den statliga Äldreboendedelegationens slutbetänkande arbetat fram ett förslag till inrättande av trygghetsboende i Stockholms stad. Trygghetsboende ska innebära att det ska finnas tillgång till larm, viss personal som en gemensam resurs för social samvaro och aktiviteter, någon slags gemensamhetslokal samt möjlighet till gemensamma måltider. Trygghetsboende ska inte vara biståndsbedömt utan lägenheterna ska kunna sökas av den som upplever otrygghet och/eller social isolering i sitt ordinarie, förutsatt att man uppnått den minimiålder som fastställs för trygghetsboende. Lägenheterna förmedlas efter kötid.

Förvaltningen ställer sig bakom SLK:s förslag till inrättande av trygghetsboende i Stockholm stad med undantag för *åldersgränserna*. Förvaltningen ser ingen anledning för staden att sänka nuvarande åldersgräns 65 år för *seniorboende* till endast 55 år. För *trygghetsboende* anser förvaltningen att åldersgränsen bör vara 70 år. Risken med alltför låga åldersgränser är att äldre som verkligen behöver de här boendeformerna inte får plats utan hamnar i långa köer. SLK menar i sitt förslag att detta kan lösas med förtursärenden, men då har man enligt förvaltningens mening lämnat grundidén med att det för trygghetsboende inte ska vara någon särskild prövning utöver ålder. Risken med en så låg åldersgräns som 65 år för trygghetsboende är att staden får en stor mängd förtursärenden för äldre personer, vilket gör anvisnings- och köförfarandet svårbedömt och tidsödande. Det är enligt förvaltningens mening bättre att sätta åldersgränsen vid 70 år och i stället ha förtursärenden för det fåtal yngre som kan ha behov av trygghetsboende. Denna modell medför sannolikt betydligt färre förtursärenden för staden och därmed en snabbare och tydligare hantering.

2009-04-16 fattade stadsdelsnämnden beslut om att hos KS hemställa att Rio servicehus får

omvandlas till trygghetsboende under förutsättning att boendeformen inrättas och föreslår att Rio servicehus ombildas till trygghetsboende. Förvaltningen föreslår att detta fullföljs under förutsättning av erforderliga riksdags- och andra centrala beslut. Dessutom föreslår förvaltningen att det inflyttningsstopp som stadsdelsnämnden tidigare beslutat med anledning av evakueringen av Väduren förlängs till och med 2010-01-31.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreomsorgsavdelningen. Samråd med Rio förtroenderåd kommer att ske under september. Stadsdelsnämndens pensionärsråd tar del av förslaget den 7 september. Samverkan med de fackliga organisationerna sker den 8 september och information till landstinget kommer att ges.

Bakgrund

Regeringen tillkallade år 2006 en delegation, Äldreboendedelegationen, som har haft uppdraget att följa och analysera behoven av utveckling av boende för äldre. I december 2008 överlämnades slutbetänkandet "Bo bra hela livet" (SOU 2008:113). Det föreslås bland annat att kommunerna genom särskild lag får befogenhet att, utan föregående behovsprövning, tillhandahålla trygghetsbostäder med hyresrätt till äldre över en viss ålder som känner sig otrygga och/eller socialt isolerade i sitt ordinära boende. Den nya lagen föreslås träda i kraft 1 januari 2010. Kommunen bestämmer själv vilka kriterier som ska gälla för att den enskilde ska få tillgång till en trygghetsbostad och hur dessa ska förmedlas. Förnyelseavdelningen inom SLK har mot denna bakgrund arbetat fram ett förslag till inrättande av trygghetsboende i Stockholms stad. KS har begärt yttrande från samtliga stadsdelsnämnder, äldre- och äldreomsorgsnämnden, Almaga, Bostadsförmedlingen, Fastighetsägarna samt Micasa Fastigheter. Ytrandet ska vara KS tillhanda senast den 18 september 2009.

Sammanfattning av SLK:s förslag

SLK föreslår att trygghetsboende införs i Stockholms stad enligt den statliga Äldreboendedelegationens förslag. Boendeformen ska inte vara biståndsbedömd och erbjudas personer folkbokförda i Stockholms stad som upplever otrygghet och/eller social isolering i sitt ordinära boende och som uppnått en viss minimiålder. Trygghetsboende innebär att det i någon form finns tillgång till trygghetslarm, viss personal som en gemensam resurs för att ordna social samvaro och gemensamma aktiviteter, någons slags gemensamhetslokal samt och möjlighet till gemensamma måltider. Måltiderna kan anordnas på olika sätt, restaurang måste inte finnas i huset. Gemensamhetslokalen kan, men måste inte, vara belägen i huset. Lokalkostnaden föreslås utgöra en del av den enskildes hyra liksom att den enskilde ska stå för kostnaden för personalresursen. De gemensamma resurserna ska förslagsvis kunna tillhandahållas av staden, privata utförare, organisationer eller föreningar. Staden ser gärna att verksamheten drivs av privata aktörer och att samverkan sker med frivilligorganisationer.

För de som bor i trygghetsboende ska kundvalssystemet för hemtjänst gälla. Lägenheterna ska vara utrustade med trygghetslarm för vilket den enskilde betalar för enligt samma villkor som äldre i ordinärt boende. För de personer som inte har hemtjänst föreslås larmanrop besvaras och åtgärdas av Stockholms äldre- och handikappjour inom äldreomsorgen. För de personer som har hemtjänst svarar den valda hemtjänstutföraren på larmanrop.

Minimiåldern för att kunna ansöka om trygghetsboende föreslås vara 65 år. Lägenheterna ska förmedlas av Bostad Stockholm utifrån kötid och eventuell förtur av medicinska eller sociala skäl. Ingen "områdesförtur" ska ges då trygghetsboendena ska ses som en gemensam resurs för staden. När det gäller seniorboende är stadens åldersgräns för ansökan 65 år. SLK föreslår att

denna sänks till endast 55 år för att särskilja seniorboende från trygghetsboende.

Enligt äldreboendedelegationens förslag ska boendeformerna inom äldreomsorgen på sikt indelas i tre grupper, ordinärt boende/seniorboende, trygghetsboende och vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg. SLK föreslår att servicehus som boendeform successivt avvecklas i takt med att efterfrågan minskar och anger tio år som en möjlig tidplan för detta. I stadens budget för 2009 föreslås Rinkebys -, Kastanjens -, Långbrobergs och Vädurens servicehus som aktuella att i ett första skede omvandlas till trygghetsboende.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig bakom SLK:s förslag till inrättande av trygghetsboende i Stockholm stad med undantag för *åldersgränserna*. Förvaltningen ser ingen anledning för staden att sänka nuvarande åldersgräns 65 år för *seniorboende* till endast 55 år. För *trygghetsboende* anser förvaltningen att åldersgränsen bör vara 70 år. Risken med alltför låga åldersgränser är att äldre som verkligen behöver de här boendeformerna inte får plats utan hamnar i långa köer. SLK menar i sitt förslag att detta kan lösas med förtursärenden, men då har man enligt förvaltningens mening lämnat grundidén med att det för trygghetsboende inte ska vara någon särskild prövning utöver ålder. Risken med en så låg åldersgräns som 65 år för trygghetsboende är att staden får en stor mängd förtursärenden för äldre personer, vilket gör anvisnings- och köförfarandet svårbedömt och tidsödande. Det är enligt förvaltningens mening bättre att sätta åldersgränsen vid 70 år och i stället ha förtursärenden för det fåtal yngre som kan ha behov av trygghetsboende. Denna modell medför sannolikt betydligt färre förtursärenden för staden och därmed en snabbare och tydligare hantering.

Som många undersökningar belyser så behövs en boendeform som är ett komplement till ordinärt boende och vård- och omsorgsboende där aspekter som trygghet, gemenskap och god tillgänglighet är viktiga. Trygghetsboende kan med all säkerhet bidra till att tillgodose behoven hos de äldre som inte är i behov av heldygnsomsorg men som upplever så stor ensamhet och oro i vardagen att man inte längre vill bo kvar hemma. Om den äldre får tillgång till trygghetsboende kan det bidra till att behovet av vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg kan skjutas upp.

Det är positivt att i och med att trygghetsboende inte är biståndsbedömt kan den enskilde själv välja när han eller hon vill flytta. Enligt förslaget ska lägenheterna förmedlas utifrån kötid och förtur ska kunna ges. Förvaltningen tror dock att det kan innebära vissa svårigheter att bedöma eventuell förtur till trygghetsboende. En persons känsla av otrygghet och social isolering är individuell och kan vara svår att värdera och ställa mot känslan av otrygghet hos den som står före i kön.

SLK föreslår att det ska finnas tillgång till gemensamhetslokal men att denna inte behöver ligga i samma hus. Förvaltningen vill lyfta fram att just god tillgänglighet och närhet till gemensam service kan vara det som minskar upplevelsen av otrygghet och isolering hos målgruppen som söker sig till trygghetsboende. Förvaltningens uppfattning är att det är värdefullt om gemensamhetslokalen ligger inom eller i direkt anslutning till boendet.

Det ska enligt förslaget finnas en personalresurs som ska ordna social samvaro och gemensamma aktiviteter som den boende ska bekosta. Det är som förvaltningen ser det av betydelse att tydliggöra syftet, omfattningen och vilka arbetsuppgifter som är tänkt att utföras av denna personalresurs.

Stadsdelsnämnderna ombeds att i remissvaret inkomma med uppgifter om vilka nuvarande boenden som önskas ombildas till trygghetsboende. 2009-04-16 fattade stadsdelsnämnden beslut om att hos KS hemställa att Rio servicehus får omvandlas till trygghetsboende under förutsättning boendeformen inrättas. Förvaltningen föreslår därmed att Rio servicehus successivt omvandlas till trygghetsboende. Den successiva omvandlingen innebär att de lägenheter som blir lediga blir aktuella som trygghetsboende. Omvandlingen kommer inte att beröra de personer som idag bor på servicehuset. Förvaltningen är medveten om och kommer att ta i beaktande att en omvandling innebär en omställning som kräver förberedelser och aktiv dialog med de grupper som berörs.

Det pågår omstruktureringar av Vädurens servicehus inom Norrmalm stadsdelsnämnd vilket innebär att alla boende har eller ska evakueras. För möjliggöra flytt till annat servicehus för de boende fattade stadsdelsnämnden den 18 december 2008 beslut om tillfälligt inflyttningsstopp på Rio servicehus. För att avvakta beslut om eventuell omvandling till trygghetsboende föreslår förvaltningen fortsatt inflyttningsstopp på Rio servicehus till och med 2010-01-31.

Bilaga

Inrättande av trygghetsboende i Stockholms stad - remiss från KS